

Bruselj, 2. april 2024
(OR. en)

8419/24

Medinstitucionalna zadeva:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	27. marec 2024
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2024) 143 final
Zadeva:	Predlog - SKLEP SVETA o delni začasni prekinitvi uporabe Pogodbe o energetski listini med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in vsemi pravnimi subjekti, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije, ter vsemi naložbami v smislu Pogodbe o energetski listini, ki so naložbe vlagateljev Ruske federacije ali Republike Belorusije

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2024) 143 final.

Priloga: COM(2024) 143 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o delni začasni prekinitvi uporabe Pogodbe o energetske listini med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in vsemi pravnimi subjekti, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije, ter vsemi naložbami v smislu Pogodbe o energetske listini, ki so naložbe vlagateljev Ruske federacije ali Republike Belorusije

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. PREDMET UREJANJA PREDLOGA

Ta predlog se nanaša na sklep o delni začasni prekinitvi uporabe Pogodbe o energetske listini (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) med Euratomom in vsemi pravnimi subjekti, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov iz Ruske federacije ali Republike Belorusije in ki na območju pogodbenice, v kateri so ustanovljeni, ne opravljajo večjih poslovnih dejavnosti, ter vsemi naložbami v smislu Pogodbe, ki so naložbe vlagatelja iz Ruske federacije ali Republike Belorusije.

2. OZADJE PREDLOGA

Pogodba je večstranski trgovinski in naložbeni sporazum, ki se uporablja v energetske sektorju. Podpisana je bila leta 1994, veljati pa je začela leta 1998. Vsebuje določbe o zaščiti naložb, trgovanju z viri energije in energenti ter njihovem tranzitu ter mehanizme reševanja sporov. Poleg tega določa okvir za sodelovanje na področju energitike med njenimi pogodbenicami. EU je med pogodbenicami Pogodbe¹, skupaj z Euratomom, več državami članicami ter Japonsko, Švico, Turčijo in večino držav Zahodnega Balkana in nekdanje ZSSR, razen Rusije² in Belorusije³.

V skladu s členom 17(1) Pogodbe si vsaka od pogodbenic pridržuje pravico, da pravnemu subjektu odreče ugodnosti iz dela III Pogodbe, če je v lasti ali pod nadzorom državljanov tretje države in na območju pogodbenice, v kateri je ustanovljen, ne opravlja večjih poslovnih dejavnosti. Poleg tega si v skladu s členom 17(2), točka (b), Pogodbe vsaka od pogodbenic pridržuje pravico, da odreče ugodnosti iz dela III Pogodbe za naložbo, če ugotovi, da gre za naložbo vlagatelja iz tretje države, v zvezi s katero je sprejela ali ohranja ukrepe, ki (i) prepovedujejo transakcije z vlagatelji iz te tretje države ali ki (ii) bi se kršili ali zaobšli, če bi bili vlagatelji iz te države ali njihove naložbe deležni ugodnosti iz dela III Pogodbe.

EU od marca 2014 postopoma uvaja sankcije proti Ruski federaciji, sprva v odziv na nezakonito priključitev Krima in Sevastopola ter namerno destabilizacijo Ukrajine. 23. februarja 2022 je sankcije razširila v odgovor na priznanje območij ukrajinskih pokrajin Doneck in Lugansk, ki niso pod vladnim nadzorom, in na odreditev napotitve ruskih oboroženih sil na ta območja. Po 24. februarju 2022 je v odziv na rusko vojaško agresijo proti Ukrajini sankcije močno razširila. Na seznam sankcij je dodala veliko število posameznikov in organizacij ter sprejela doslej najstrožje ukrepe, da bi oslabilo gospodarsko bazo Rusije, jo prikrajšala za ključne tehnologije in trge ter znatno omejila njeno sposobnost za vojskovanje.

Hkrati je EU razširila režim sankcij proti Republiki Belorusiji zaradi njene vpletenosti v rusko agresijo proti Ukrajini. S tem je dopolnila sankcije proti Republiki Belorusiji, ki so že veljale. Ta režim sankcij obsega niz finančnih, gospodarskih in trgovinskih ukrepov.

Niti Ruska federacija niti Republika Belorusija nista pogodbenici Pogodbe. Vendar bi lahko vlagatelji iz teh držav uporabili korporacije s sedežem na ozemlju pogodbenice Pogodbe in trdili, da Euratom ali njegove države članice niso ravnali v skladu z obveznostmi glede zaščite

¹ Sklep Sveta in Komisije z dne 23. septembra 1997 o Pogodbi o energetske listini in Protokolu k energetske listini o energetske učinkovitosti in s tem povezanimi okoljskimi vidiki, ki so ju sklenile Evropske skupnosti (98/181/ES, ESPJ, Euratom) (UL L 69, 9.3.1998, str. 1).

² Na izrednem zasedanju Konference podpisnic energetske listine 24. junija 2022 je bil ukinjen status Ruske federacije kot opazovalke.

³ Na izrednem zasedanju Konference podpisnic energetske listine 24. junija 2022 je bil ukinjen status Belorusije kot opazovalke, odvzeta pa ji je bila tudi možnost začasne uporabe Pogodbe.

naložb iz Pogodbe, ter tako proti Euratomu ali njegovim državam članicam sprožili postopek reševanja sporov med vlagatelji in državo.

Ukrepi Euratoma in njegovih držav članic so skladni s Pogodbo in drugimi relevantnimi sporazumi, vsekakor pa v skladu z veljavnimi instrumenti in splošnim mednarodnim pravom zahtevki v zvezi s takimi ukrepi niso mogoči. Ne glede na to je primerno sprejeti dopolnilne postopkovne korake, da bi se izognili postopkom reševanja sporov med vlagatelji in državo proti Euratomu ali njegovim državam članicam v skladu s Pogodbo.

3. PREDLAGANI UKREPI

Člen 17 Pogodbe pogodbenicam omogoča, da odrečejo ugodnosti določb o zaščiti naložb iz Pogodbe vlagateljem iz nepogodbenic, ki poskušajo zlorabiti Pogodbo z vlaganjem zahtevkov za naložbe prek slamnatih družb ali v zvezi z ukrepi, ki se nanašajo na sankcije („odrekanje ugodnosti“).

Primerno se je sklicevati na člen 17(1) Pogodbe in odreči ugodnosti iz dela III Pogodbe vsem pravnim subjektom, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije in ki na območju pogodbenice, v kateri so ustanovljeni, ne opravljajo večjih poslovnih dejavnosti. Prav tako je primerno, da se te ugodnosti odrečejo za vse naložbe v smislu Pogodbe, ki so naložbe vlagateljev iz Ruske federacije ali Republike Belorusije, v okoliščinah iz člena 17(2), točka (b).

Odrekanje ugodnosti v skladu s členom 17 pomeni delno začasno prekinitev uporabe Pogodbe, Komisija pa bi ga morala izvršiti z izdajo javne izjave v imenu Euratoma in vseh držav članic, ki so pogodbenice Pogodbe.

4. PRAVNA PODLAGA

Pogodba Euratom ne vsebuje določb, ki bi bile enakovredne členu 218(9) PDEU, za sklepe Sveta o začasni prekinitvi uporabe sporazuma. Kadar se uporaba sporazuma, ki ga sklene Euratom, kot je Pogodba, začasno prekine, se uporabljajo postopki iz člena 101 Pogodbe Euratom.

Člen 101, prvi odstavek, Pogodbe Euratom določa: „Skupnost lahko v okviru svojih pristojnosti prevzema obveznosti s sklepanjem sporazumov ali pogodb s tretjo državo, mednarodno organizacijo ali državljanom tretje države.“

Člen 101, drugi odstavek, Pogodbe Euratom določa: „O teh sporazumih ali pogodbah se Komisija pogaja v skladu s smernicami Sveta; sklene jih s soglasjem Sveta, ki odloča s kvalificirano večino.“

Sklicevanje na člen 17 Pogodbe vodi k delni začasni prekinitvi uporabe Pogodbe, in sicer dela III Pogodbe o spodbujanju in zaščiti naložb, v razmerju do vlagateljev iz Ruske federacije in Republike Belorusije. Pravna podlaga za predlagani sklep je zato člen 101, drugi odstavek, Pogodbe Euratom.

5. OBJAVA PREDVIDENEGA AKTA

Ker bo izjava v skladu s členom 17 Pogodbe začasno prekinila uporabo Pogodbe s strani Euratoma in vseh držav članic, ki so pogodbenice Pogodbe, je primerno, da se objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Predlog

SKLEP SVETA

o delni začasni prekinitvi uporabe Pogodbe o energetske listini med Evropsko skupnostjo za atomsko energijo (Euratom) in vsemi pravnimi subjekti, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije, ter vsemi naložbami v smislu Pogodbe o energetske listini, ki so naložbe vlagateljev Ruske federacije ali Republike Belorusije

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti člena 101(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Pogodbo o energetske listini (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) je sklenil Euratom s Sklepom Sveta in Komisije z dne 23. septembra 1997 o Pogodbi o energetske listini in Protokolu k energetske listini o energetske učinkovitosti in s tem povezanimi okoljskimi vidiki, ki so ju sklenile Evropske skupnosti (98/181/ES, ESPJ, Euratom) (UL L 69, 9.3.1998, str. 1), veljati pa je začela 16. aprila 1998.
- (2) V skladu s členom 17(1) Pogodbe si vsaka od pogodbenic pridržuje pravico, da pravnemu subjektu odreče ugodnosti iz dela III Pogodbe, če je v lasti ali pod nadzorom državljanov tretje države in na območju pogodbenice, v kateri je ustanovljen, ne opravlja večjih poslovnih dejavnosti.
- (3) V skladu s členom 17(2), točka (b), Pogodbe si vsaka od pogodbenic pridržuje pravico, da odreče ugodnosti iz dela III Pogodbe za naložbo, če ugotovi, da gre za naložbo vlagatelja iz tretje države, v zvezi s katero je sprejela ali ohranja ukrepe, ki (i) prepovedujejo transakcije z vlagatelji iz te tretje države ali ki (ii) bi se kršili ali zaobšli, če bi bili vlagatelji iz te države ali njihove naložbe deležni ugodnosti iz dela III Pogodbe.
- (4) Unija postopoma uvaja omejevalne ukrepe (sankcije) proti Ruski federaciji, sprva v odziv na nezakonito priključitev Krima in Sevastopola ter namerno destabilizacijo Ukrajine. Sankcije je razširila v odgovor na priznanje območij ukrajinskih pokrajin Doneck in Lugansk, ki niso pod vladnim nadzorom, in na odreditev napotitve ruskih oboroženih sil na ta območja. V odziv na rusko vojaško agresijo proti Ukrajini je sankcije močno razširila.
- (5) Hkrati je Unija razširila režim sankcij proti Republiki Belorusiji zaradi njene vpletenosti v rusko agresijo proti Ukrajini.
- (6) Niti Ruska federacija niti Republika Belorusija nista pogodbenici Pogodbe. Vendar bi lahko vlagatelji iz teh držav poskušali uporabiti korporacije s sedežem na ozemlju pogodbenice Pogodbe in trditi, da Euratom ali njegove države članice niso ravnali v skladu z obveznostmi glede zaščite naložb iz Pogodbe, ter tako proti Euratomu ali

njegovim državam članicam sprožiti postopek reševanja sporov med vlagatelji in državo.

- (7) Ukrepi Euratoma in njegovih držav članic so skladni s Pogodbo in drugimi relevantnimi sporazumi, vsekakor pa v skladu z veljavnimi instrumenti in splošnim mednarodnim pravom zahtevki v zvezi s takimi ukrepi niso mogoči. Ne glede na to je primerno sprejeti dopolnilne postopkovne korake, da bi se izognili postopkom reševanja sporov med vlagatelji in državo proti Euratomu ali njegovim državam članicam v skladu s Pogodbo.
- (8) Člen 17 Pogodbe pogodbenicam omogoča, da odrečejo ugodnosti določb o zaščiti naložb iz Pogodbe vlagateljem iz nepogodbenic, ki poskušajo zlorabiti Pogodbo z vlaganjem zahtevkov za naložbe v zgoraj navedenih situacijah („odrekanje ugodnosti“).
- (9) Primerno se je sklicevati na člen 17(1) Pogodbe v zvezi z vsemi pravnimi subjekti, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije in ki na območju pogodbenice, v kateri so ustanovljeni, ne opravljajo večjih poslovnih dejavnosti. Prav tako se je primerno sklicevati na člen 17(2), točka (b), v zvezi z vsemi naložbami v smislu Pogodbe, ki so naložbe vlagatelja iz Ruske federacije ali Republike Belorusije, v okoliščinah iz navedene določbe.
- (10) Odrekanje ugodnosti v skladu s členom 17 Pogodbe pomeni delno začasno prekinitev uporabe Pogodbe, Komisija pa bi ga morala izvršiti z izdajo javne izjave iz Priloge k temu sklepu v imenu Euratoma in vseh držav članic, ki so pogodbenice Pogodbe –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Odrekanje ugodnosti iz dela III Pogodbe o energetski listini v skladu s členom 17(1) Pogodbe s strani Evropske skupnosti za atomsko energijo vsem pravnim subjektom, ki so v lasti ali pod nadzorom državljanov Ruske federacije ali Republike Belorusije in ki na območju pogodbenice, v kateri so ustanovljeni, ne opravljajo večjih poslovnih dejavnosti, se odobri.
2. Odrekanje ugodnosti iz dela III Pogodbe o energetski listini v skladu s členom 17(2), točka (b), Pogodbe s strani Evropske skupnosti za atomsko energijo za vse naložbe vlagateljev iz Ruske federacije ali Republike Belorusije v okoliščinah iz navedene določbe se odobri.

Člen 2

Izdaja izjave iz Priloge s strani Komisije se odobri.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Komisijo.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*